INSTITUTET MOT MUTOR

MUTBROTTSDOMAR I SVERIGE 2023

IMM:S RÄTTSFALLSSAMLING
SEKTOR FÖR SEKTOR

OM INSTITUTET MOT MUTOR

Institutet Mot Mutor (IMM) skapar tilltro i samhället genom att motverka korruption och underlätta för samhällets aktörer att göra rätt. IMM är en ideell näringslivsorganisation som har funnits sedan 1923.

Tyngdpunkten i verksamheten ligger på att informera företag, näringslivets organisationer, myndigheter och massmedier om vad korruption är, hur den tar sig uttryck och hur den kan motverkas.

En grundläggande del i IMM:s arbete är att arbeta med självreglering som ett verktyg för att bekämpa korruption i samhället. IMM förvaltar självregleringen Kod mot korruption i näringslivet (Näringslivskoden). Koden fyller ut och förtydligar straffbestämmelserna om mutbrott samt ger stöd i det förebyggande arbetet mot korruption.

IMM:s huvudmän är Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Partnerorganisationer till IMM är Svensk Handel, Bankföreningen, Byggföretagen och Lif – de forskande läkemedelsföretagen. IMM har därutöver ett antal stödjande medlemmar.

IMM

INSTITUTET MOT MUTOR

OM RÄTTSFALLSSAMLINGEN

IMM har sedan 2010 löpande samlat in och sammanfattat rättsfall om mutbrott och publicerat dessa på sin hemsida. Sedan 2017 framställer IMM även en årlig rättsfallssamling för att ge en enkel och sammanfattande bild över samtliga svenska mutbrottsdomar.

Rättsfallssamlingen är indelad efter sektorer för att visa hur korruption kan se ut inom specifika branscher och för att underlätta för aktörer i näringslivet att bedöma de korruptionsrisker som kan uppstå.

Rättsfallssamlingen innehåller samlad statistik över bland annat inom vilka sektorer mål förekommer, hur många mål som rör myndighetsutövning och offentlig upphandling, brottsrubricering och i vilken utsträckning företagsbot har dömts ut. Vid instansfördelning har samtliga domar medräknats, oavsett om det rör sig om samma mål. Till domar räknas också strafföreläggande. I övrig statistik har uppdelningen istället utgått från antal mål. Vad gäller den typiske mutbrottslingen, den vanligaste mutan samt mutans värde avser statistiken enbart fällande domar.

Angiven statistik är avrundad till närmaste heltal.

Vid angivande av friande dom har hänsyn enbart tagits till mutbrott, även om domen medfört ansvar för annan brottslighet. Detsamma gäller för angivande om dom vunnit laga kraft eller överklagats.

GÄLLANDE STRAFFBESTÄMMELSER

Bestämmelserna om mutbrott återfinns i brottsbalken 10 kap. 5a-e §§ och innebär i huvudsak följande:

1. En anställd eller en uppdragstagare får inte ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig belöning för utövningen av anställningen eller uppdraget (tagande av muta).

2. Det är inte tillåtet att åt en anställd eller en uppdragstagare lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig belöning för utövningen av anställningen eller uppdraget (givande av muta).

3. Det är inte tillåtet att ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig förmån för att påverka någon som utövar myndighet eller beslutar om offentlig upphandling eller att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån till någon för att denne ska påverka beslutsfattaren vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling (handel med inflytande).

4. En näringsidkare måste vara försiktig med att lämna pengar eller andra tillgångar till sina ombud, agenter, samarbetspartners eller andra representanter så att medlen inte används till mutor (vårdslös finansiering av mutbrott).

Bestämmelserna i dess nuvarande lydelse trädde i kraft den 1 juli 2012. Vissa av domarna som ingår i rättsfallssamlingen avser mutbrott enligt dess tidigare lydelse. Detta har i så fall angetts i referatet.

PÅFÖLJDER

Straffet för tagande av muta respektive givande av muta är böter eller fängelse i högst två år. Om brottet bedöms som grovt är straffet fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Straffet för handel med inflytande och vårdslös finansiering av mutbrott är böter eller fängelse i högst två år.

Om det inte är uppenbart oskäligt kan också domstolen förklara utbyte av mutbrott förverkat.

Den som har grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten och därvid har gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, ska meddelas näringsförbud, om ett sådant förbud är påkallat från allmän synpunkt.

Har mutbrottet begåtts i utövningen av näringsverksamhet kan näringsidkaren åläggas företagsbot. För att domstolen ska döma ut företagsbot krävs det att näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga mutbrottet eller att brottet har begåtts av en person i ledande ställning eller av en person som har haft ett särskilt kontrollansvar i verksamheten. Detta gäller dock inte om brottsligheten varit riktad mot näringsidkaren.

2023
STATISTIK

ANTAL MÅL
34 st

INSTANS

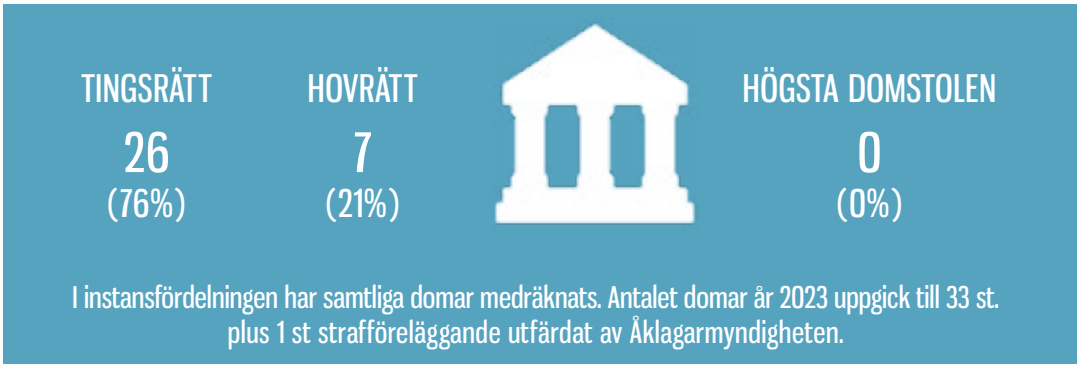

SITUATION
umgänge mellan

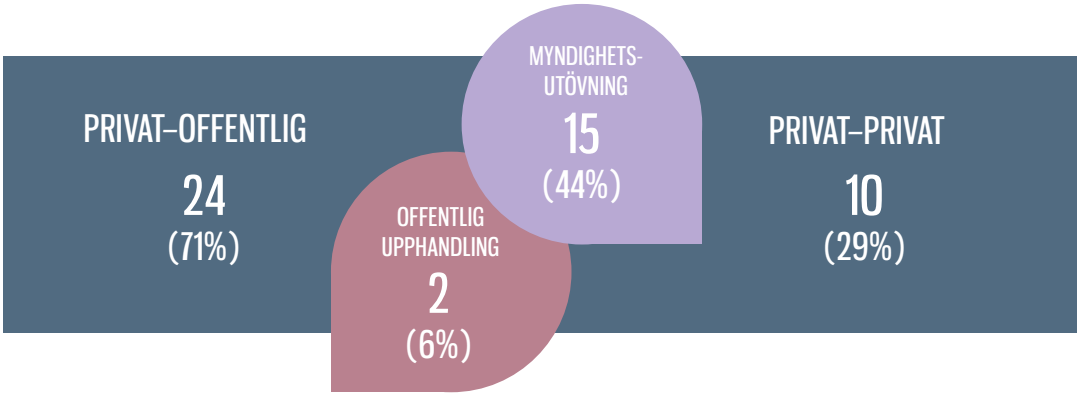

SEKTORER

- 32% TRANSPORT OCH FORDON, 11 ST
- 24% ORDNINGSMAKT, 8 ST
- 15% BYGG OCH ANLÄGGNING, 5 ST
- 9% VÅRD OCH OMSORG, 3 ST
- 6% SKOLA OCH UTBILDNING, 2 ST
- 6% HANDEL OCH TJÄNSTER, 2 ST
- 3% AVLOPP, AVFALL, EL OCH VATTEN, 1 ST
- 3% SPORT- OCH FRITIDSVERKSAMHET, 1 ST
- 3% FINANSIELL VERKSAMHET, 1 ST

ANTAL ÅTAL (96 st)

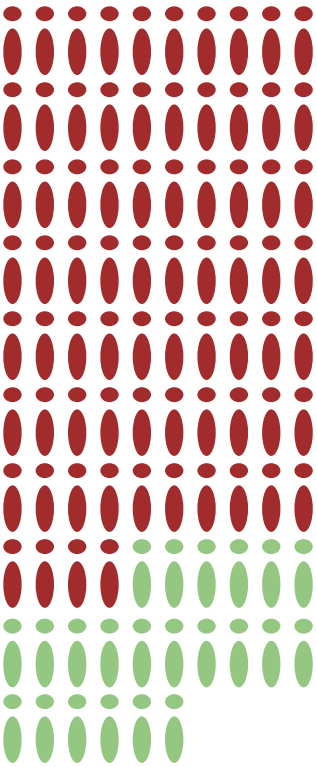

FÄLLANDE
74 st
(77%)

FRIANDE
22 st
(23%)

GEOGRAFISK FÖRDELNING

Stockholms län
11 (32%)
Skåne län
3 (9%)
Södermanlands län
2 (6%)
Västernorrlands län
2 (6%)
Uppsala län
2 (6%)
Västra Götalands län
2 (6%)
Örebro län
2 (6%)
Hallands län
1 (3%)
Dalarna län
1 (3%)
Jämtlands län
1 (3%)
Jönköpings län
1 (3%)
Kronobergs län
1 (3%)
Norrbottens län
1 (3%)
Värmlands län 1
(3%)
Västerbottens län
1 (3%)
Västmanlands län
1 (3%)

PÅFÖLJD

DAGSBÖTER
42 st
(57%)

SKYDDSTILLSYN
0 st
(0%)

VILLKORLIG DOM
13 st
(18%)

FÄNGELSE
17 st
(23%)

FÖRETAGSBOT 2 st (6%)

MUTBELOPP

HÖGSTA BELOPP:
3 770 000 kr

LÄGSTA BELOPP:
500 kr

MEDIANBELOPP:
2 200 kr

SAMLAT VÄRDE: 11 173 260 kr

BROTTSRUBRICERING

GIVANDE AV MUTA	TAGANDE AV MUTA
– 72 st – varav grovt 10 st	– 19 st – varav grovt 8 st
HANDEL MED INFLYTANDE	VÅRDSLÖS FINANSIERING AV MUTBROTT
– 0 st –	– 0 st –

MEDHJÄLP
– 6 st –
varav grovt 1 st

DEN TYPISKE MUTBROTTSLINGEN 2023

MAN (99%)
43 ÅR

Givaren av mutan arbetar oftast inom

PRIVAT SEKTOR

Tagaren av mutan arbetar oftast inom

OFFENTLIG SEKTOR

DEN VANLIGASTE MUTAN

1. Pengar
2. Sakgåva
3. Nöjesresa
4. Renovering

JÄMFÖRELSE 2022–2023

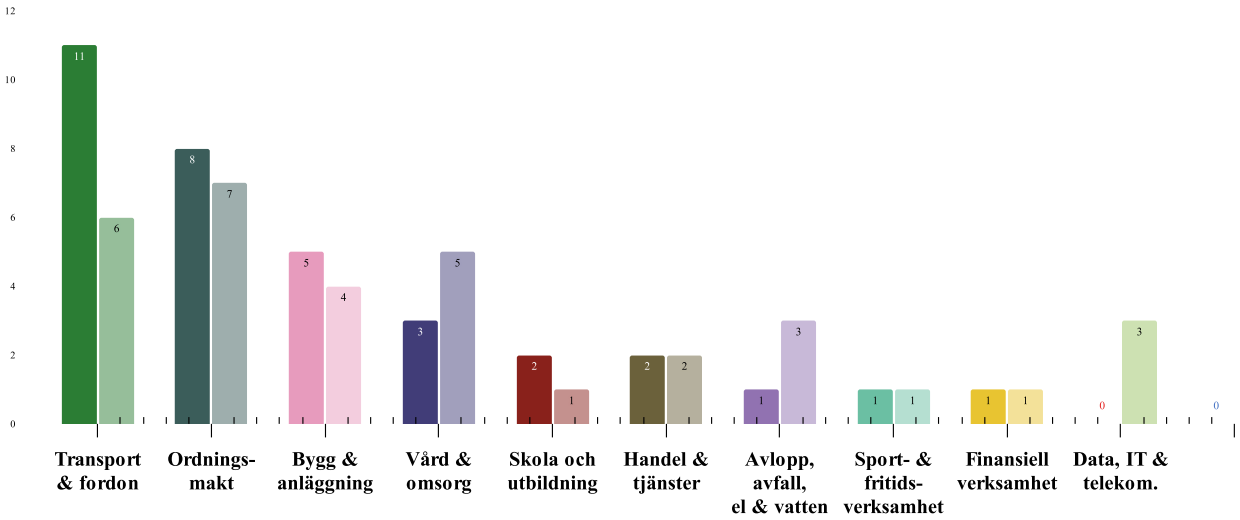

Under 2023 avser flest mål Transport & fordon med 11 mål, en ökning med 5 mål sedan 2022. Därefter följer Ordningsmakt som ökat med 1 mål samt Bygg & anläggning som ökat med 1 mål. Störst minskning syns liksom 2022 inom Data, IT & telekom, som nu minskat ytterligare 3 mål till 0 mål.

2023 utdömdes 2 företagsböter som tillsammans summerade till 3,5 miljoner kronor.

Under 2023 väcktes 96 åtal för mutbrott, vilket är det högsta antalet under de senaste 7 åren. 77 % av dessa ledde till fällande domar.

Det samlade värdet av mut-beloppen har minskat med 57 procent sedan 2022 - från drygt 25,5 miljoner kronor till drygt 11 miljoner kronor 2023.

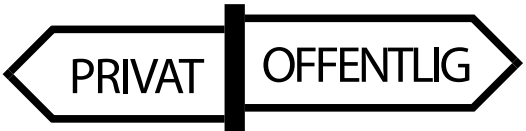

PRIVAT–PRIVAT
29%
(18%)

PRIVAT–OFFENTLIG
71%
(82%)

I likhet med 2022 avsåg de flesta målen år 2023 mutbrott i relationen privat-offentlig.
Det speglar den vanligaste relationen där en person från privat sektor ger en förmån till en person i offentlig sektor, eller att den senare begär en förmån.

TRENDER FEMÅRSPERIOD 2019-2023

SEKTORER

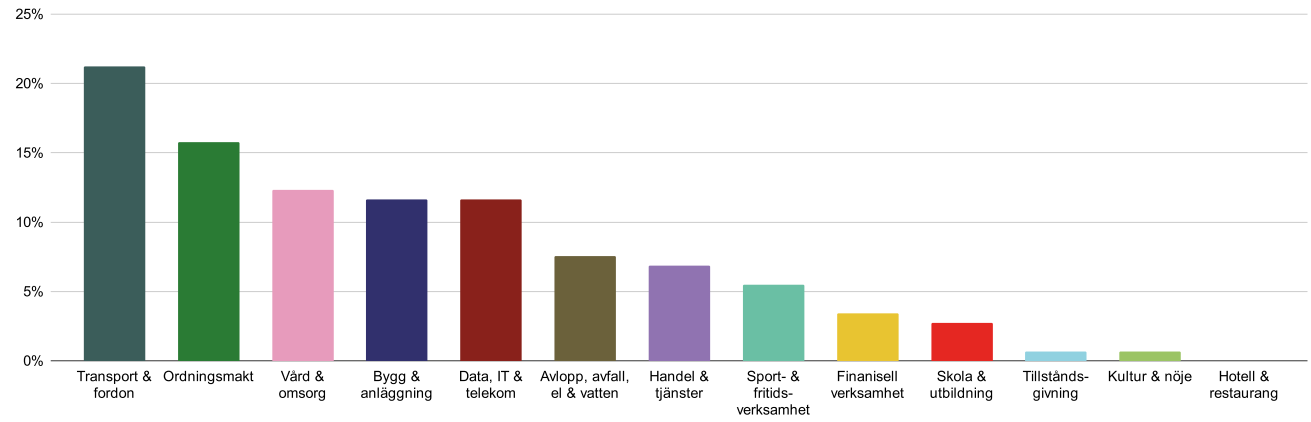

Den sektor som under de senaste fem åren har haft procentuellt högst andel mål är transport och fordon med 21%. Därefter följer ordningsmakt på 16%. Vård och omsorg, bygg och anläggning samt data, IT och telekom har alla 12 % vardera. Lägst andel bland de mututsatta sektorerna har tillståndsgivning samt kultur och nöje med vardera 1 %. Inom hotell och restaurang har dock inget mutbrottsmål förekommit de senaste fem åren.

BROTTSRUBRICERING

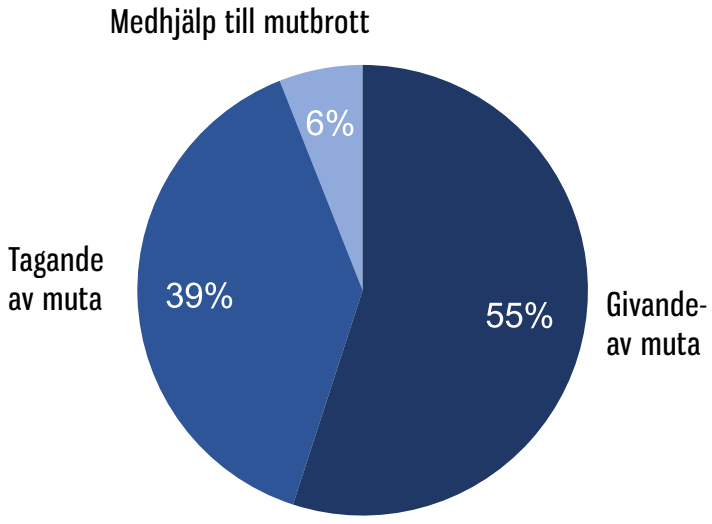

Andelen brottsrubriceringar för givande respektive tagande av muta har skiftat genom åren. De två senaste åren har dock givande av muta övervägt. Över en femårsperiod dominerar därför givande (55%) framför tagande (39). Endast 6 % har avsett medhjälp till mutbrott. Sedan de nya mutbrottsbestämmelserna handel med inflytande och vårdslös finansiering av mutbrott trädde i kraft 2012 har ingen dom meddelats för dessa.

DEN VANLIGASTE MUTAN

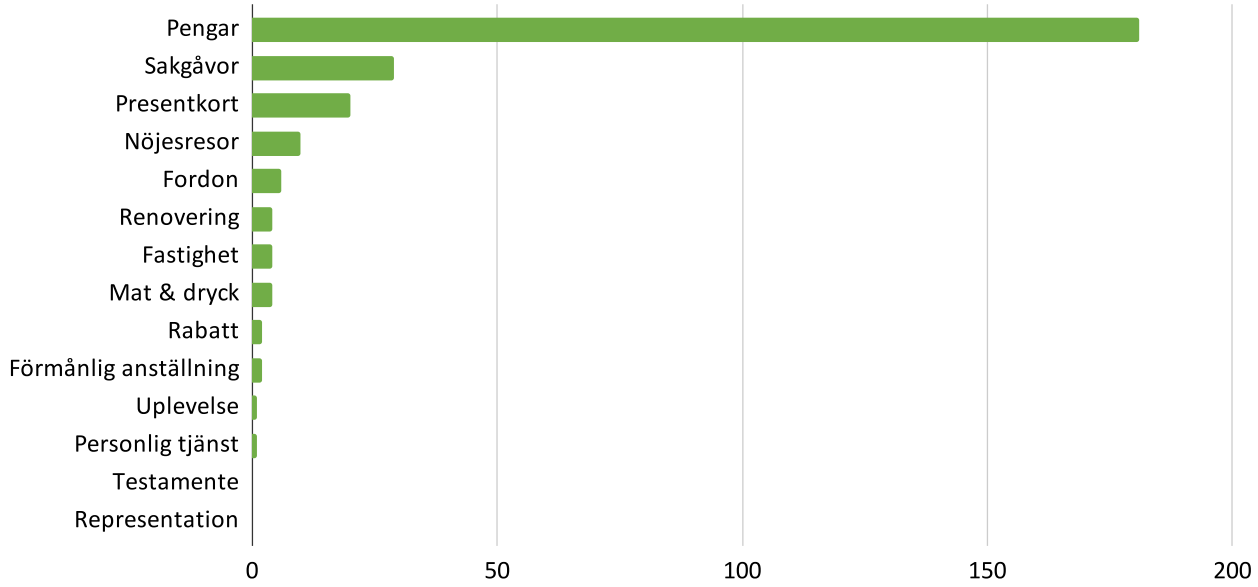

Under åren 2019 till 2023 har totalt 263 mutor förekommit i mutbrottsmålen. Närmare 70 % av dessa har rört sig om pengar (180 st). Därefter följer sakgåvor (29 st), presentkort (20 st) och nöjesresor (10 st). Lägst antal rör representation och testamente som inte förekommit de senaste fem åren i mutsammanhang.

DEN TYPISKE MUTBROTTSLINGEN

Den typiske mutbrottslingen har de senaste fem åren varit en man mellan 42 och 52 år.

Givaren arbetar vanligen i privat sektor, medan tagaren vanligen arbetar inom offentlig sektor.

Lägst andel män dömdes under år 2020 (69%), och högst andel män år 2023 (99%).

UTVECKLING ANTAL ÅTAL ÅRLIGEN

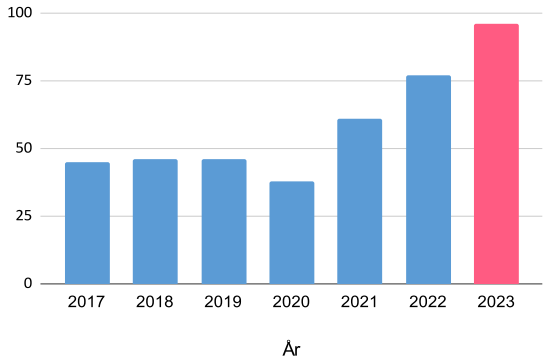

Efter att antalet årliga åtal legat strax under 50 ett par år har antalet börjat skjuta i höjden från 2021. För 2023 är antalet åtal rekordhögt och nästan tre gånger så stort som 2020.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Årets domar sektor för sektor

VÅRD OCH OMSORG

VÅRDVERKTYGSFALLET 1
FÖRSKRIVNINGSFALLET 2
TANDKLINIKSFALLET 3

ORDNINGSMAKT

PASSFALLET 4
ORDNINGSVAKTSFALLET 5
PROJEKTFALLET 6
TELEFONFALLET 7
LARMFALLET 8
KLOCKFALLET 9
RESTRIKTIONSFALLET 10
NARKOTIKAFALLET 11

FINANSIELL VERKSAMHET

BANKLÅNEFALLET 12

BYGG OCH ANLÄGGNING

FOTBOLLSPLANFALLET 13
SNÖSKOTERFALLET 14
FASTIGHETSCHEFSFALLET 15
STRANDSKYDDSFALLET 18
SPONSRINGSFALLET 19

HANDEL OCH TJÄNSTER

BONUSSYSTEMFALLET 20
HANDLÄGGARFALLET 21

TRANSPORT OCH FORDON

GODKÄNNANDEFALLET 22
TRAFIKINSPEKTÖRFALLET 23
KÖRKORTBEHÖRIGHETFALLET 24
JÄRNVÄGSFALLET 25
BESIKTNINGSFALLET 27
VÄGBOLAGSFALLET 28
500-KRONORSFALLET 30
BESIKTNINGSGODKÄNNANDEFALLET 31
HOTFALLET 32
BILBESIKTNINGSFALLET 33
TRAFIKSKOLEFALLET 35

SPORT- OCH FRITIDSVERKSAMHET

PADELFALLET 37

AVLOPP, AVFALL, EL OCH VATTEN

DUBAIFALLET 40

SKOLA OCH UTBILDNING

GYMNASIEFALLET 42
FÖRETRÄDARFALLET 43

VÅRD OCH OMSORG

HOVRÄTT

OFFENTLIG UPPHANDLING

TAGANDE AV MUTA

VILLKORLIG DOM

LAGA KRAFT

VÅRDVERKTYGSFALLET

Upphandlingsansvariga erbjöds anställningar i samband med upphandling inom primärvården

Hovrätten över Skåne och Blekinge, dom 2023-04-18, B 1675-22. Överklagad dom: Malmö tingsrätt, dom 2022-04-01 i mål nr B 8144-21

Två anställda vid en region med upphandlingsansvar i en expertgrupp samt den enes hustru erbjöds, i samband med en upphandling av ett digitalt vårdverktyg till primärvården, förmånliga anställningar i en leverantörs nystartade bolag. Detta skedde i utbyte mot information som underlättade för leverantören att lämna det bästa anbudet och vinna upphandlingen. De båda upphandlingsansvariga och den enes hustru accepterade erbjudandena och leverantören vann sedermera upphandlingen. Värdet på avtalet beräknades uppgå till 320 miljoner kronor. Regionen hade även samupphandlat det digitala vårdverktyget med en annan region som senare också tecknade avtal med samma leverantör. Värdet på det avtalet beräknades uppgå till 499 miljoner kronor. Efter att det i media påstått att det förekommit oegentligheter vid upphandlingen, avbröts projektet och en extern granskning tillsattes vilket utmynnade i en polisanmälan och åtal.

De upphandlingsansvarige dömdes i tingsrätten för grovt tagande av muta samt grov trolöshet mot huvudman till fängelse i tre år och sex månader. Leverantören dömdes för grovt givande av muta samt medhjälp till grov trolöshet mot huvudman till fängelse i fyra år. Samtliga förpliktades även att solidariskt betala cirka 25 miljoner kronor i skadestånd till de båda regionerna.

Domen överklagades till hovrätten som delvis gjorde samma bedömning som tingsrätten samt dömde leverantören och den ene av de två upphandlingsansvariga för grova mutbrott. I motsats till tingsrätten ansåg dock hovrätten inte att dennes hustrus anställning i leverantörsbolaget kunde betraktas som en otillbörlig förmån för den upphandlingsansvarige.

Detta då hustruns anställning inte bedömdes ha haft ett ekonomisk förmånligt inslag. I denna bedömning tog hovrätten bland annat fasta på att det inte varit

fråga om någon reell löneökning för henne då hon själv skulle göra avsättning till tjänstepension och inte heller hade rätt till övertidsersättning. Det hade även varit fråga om en tidsbegränsad anställning som sjuksköterska vilket låg inom hennes kompetensområde. Erbjudandet till henne om att eventuellt delta i ett optionsprogram var även vagt och ovisst, vilket gjorde det ekonomiska värdet svårbedömt.

Vad avsåg den andre av de två upphandlingsansvariga ansåg hovrätten inte att det var bevisat att denne erbjudits eller godtagit något erbjudande om konsultuppdrag eller anställning som kunde räknas som en muta. Utredningen gav visserligen stöd för att det funnits ett intresse hos denne och leverantören av någon form av anställning eller samarbete som kunde kopplas till leverantörens bolag. Hovrätten ansåg dock inte att det hade lagts fram någon bevisning om att det varit fråga om något konkret erbjudande om uppdrag eller anställning. Hovrätten friade därför den upphandlingsansvarige från mutbrott.

Beträffande trolöshet mot huvudman bedömde hovrätten inte att kriterierna avseende de brott åklagaren hävdat var uppfyllda och frikände därför samtliga på de punkterna. På grund härav mildrades påföljden för samtliga. Den upphandlingsansvarige dömdes för grovt tagande av muta till villkorlig dom förenat med 80 dagsböter och leverantören för grovt givande av muta till villkorlig dom. Denne meddelades även näringsförbud i tre år i stället för fem år. Eftersom leverantören hade varit häktad under fem månader, förenades den villkorliga domen inte med dagsböter.

Vad avsåg skadestånd till de båda regionerna ansåg hovrätten, i motsats till tingsrätten, att det inte var bevisat att mutbrotten hade orsakat dem någon ekonomisk skada och därför dömdes inget skadestånd ut. Med anledning av att hovrätten frikände samtliga från trolöshetbrott, kunde skadestånd inte heller utdömas på den grunden.

VÅRD OCH OMSORG

HOVRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

DAGSBÖTER

FÄNGELSE

ÖVERKLAGAD

FÖRSKRIVNINGSFALLET

Privatperson betalade en läkare för att få recept på läkemedel utskrivet

Svea hovrätt, dom 2023-06-15 i mål nr B 4589-23. Överklagad dom: Stockholms tingsrätt, dom 2023-03-21 i mål nr B 14906-22

En privatperson kontaktade en läkare via en chattfunktion med anledning av att denne och två vänner önskade få ett läkemedel utskrivet. Därefter fördes en summa om 8 000 kronor över till läkarens bankkonto, varpå läkaren skrev ut ett recept på det efterfrågade läkemedlet till personen och dennes vänner. Samtliga nekade till brott.

Tingsrätten ogillade åtalet då domstolen inte ansåg det bevisat att förskrivningarna skett med hjälp av läkarens arbetsplatskod och att det därmed inte rört sig om något som varit hänförligt till ett uppdragsförhållande mellan läkaren och dennes uppdrag inom regionen. Till följd av detta ansåg tingsrätten att det inte var bevisat att läkaren utgjorde en mutbar person och frikände samtliga från mutbrott.

Hovrätten fann genom ny utredning det klarlagt att läkaren fått viss ersättning från regionen med anledning av privatpersonens patientbesök och att privatpersonen tillgodoräknats ersättning för det förskrivna läkemedlet från regionen. Mot denna bakgrund bedömde hovrätten, i motsats till tingsrätten, att det funnits ett sådant uppdragsförhållande som är en förutsättning för att ansvar för mutbrott ska bli aktuellt. Vidare ansåg hovrätten att betalningen till läkaren utgjorde en otillbörlig förmån och att betalningen skett i syfte att läkaren, inom ramen för sitt uppdrag, skulle skriva ut det önskade läkemedlet. Hovrätten ändrade därför tingsrättens dom och dömde privatpersonen och läkaren för givande respektive tagande av muta.

Läkaren, som också gjort sig skyldig till annan brottslighet, dömdes till två års fängelse och ålades näringsförbud. Hovrätten ålade även läkarens företag att betala en företagsbot om två miljoner kronor. I bedömningen av företagsbotens storlek tog hovrätten hänsyn till att läkarens brottslighet var direkt knuten till den bedrivna verksamheten. Tingsrätten förklarade även brottsvinsten förverkad. Påföljden för privatpersonen bestämdes till 50 dagsböter.

VÅRD OCH OMSORG

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

DAGSBÖTER

TANDKLINIKSFALLET

Administrativt ansvarig vid tandklinik erbjöd myndighet pengar för att stryka en skuld

Umeå tingsrätt, dom 2023-10-26 i mål B 2373-23

En administrativt ansvarig person på en tandklinik erbjöd pengar till en myndighetsanställd för att myndigheten skulle släppa ett återbetalningskrav riktat mot kliniken på grund av felaktigt utbetalade statliga stöd.

Tingsrätten konstaterade inledningsvis att personen hade upprepade kontakter med personalen på en myndighet efter att samma myndighet fattat beslut om att felaktigt utbetalade statliga stöd skulle återbetalas. Ärendet lämnades efter en tid över till en chef på myndigheten, vilken inledde en sms-konversation. Konversationen avslutades med ett sms från den administrativt ansvarige personen i vilken denne frågar chefen ”Hur mycket $$ vill du ha så att du släpper oss?”. En stund senare skickade personen ett nytt sms och frågade om chefen hade bestämt sig.

Personen uppgav under förhör att avsikten med sms:en var att fråga chefen hur stor den kvarvarande skulden till myndigheten var, men på grund av stress kunde personen inte formulera en kort fråga med den innebörden.

Tingsrätten fann emellertid att innehållet i sms:en gav ett mycket starkt intryck av att vara en fråga till chefen hur mycket pengar denne ville ha för att tillse att myndigheten skulle släppa återbetalningskravet. Enligt tingsrätten fick den tolkningen av sms:en också starkt stöd av det efterföljande meddelandet. Tingsrätten ansåg att personens förklaring inte var förenlig med innehållet i meddelandena samt att det inte var trovärdigt att personen på grund av stress inte kunde formulera en tydlig fråga.

Sammantaget fann tingsrätten att personens uppgifter var en efterhandskonstruktion som kunde lämnas utan avseende. Personen dömdes för givande av muta. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter.

ORDNINGSMAKT

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

FRIANDE DOM

PASSFALLET

En person påstods erbjudit pengar till passhandläggare för att få ett pass

Nyköpings tingsrätt, dom 2023-02-14 i mål B 3769-22

En person påstods ha erbjudit en passhandläggare betalning för att få ett pass. Tingsrätten fann de uppgifter som lämnats av passhandläggaren och ett vittne som tillförlitliga. Det ansågs dock inte ställt utom rimligt tvivel att det var den åtalade personen som begått gärningen. Personen frikändes därför för givande av muta.

ORDNINGSMAKT

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

DAGSBÖTER

ORDNINGSVAKTSFALLET

En person erbjöd två ordningsvakter pengar för att släppas fri

Helsingborgs tingsrätt, dom 2023-02-16 i mål B 6109–22

En person erbjöd i samband med ett avlägsnande och kroppsvisitering två ordningsvakter 1 000–1 500 kronor för att denne skulle släppas fri. Tingsrätten fann de uppgifter som lämnats av två vittnen i målet som tillförlitliga. Personen dömdes för givande av muta och annan brottslighet till 110 dagsböter.

ORDNINGSMAKT

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

GIVANDE AV MUTA

FRIANDE DOM

ÖVERKLAGAD

PROJEKTFALLET

Polisinspektör påstods ha begärt och tagit emot mutor i form av bland annat nyttjande av arbetsrum och ersättning för resor och utlägg från advokat

Borås tingsrätt, dom 2023-03-29, mål B 2121–21 och B 538-22

En polisinspektör fick under sin anställning som polis kostnadsfritt nyttja ett arbetsrum i anslutning till en advokats kontorslokal. Hyreskostnaden för rummet betalades av advokatbyrån. Anledningen till att arbetsrummet kom att disponeras av polisen var att denne bedrev ett ideellt projekt, i vilket advokaten genom sin advokatbyrå agerade sponsor. Advokaten ersatte även genom sin advokatbyrå polisinspektören för såväl resekostnader som olika inköp. Dessutom presenterade polisinspektören ett förslag rörande en affärsidé till advokaten som åklagaren menade utgjorde en begäran från polisinspektören om en otillbörlig förmån. Polisinspektören och advokaten nekade till brott och menade att det inte varit fråga om otillbörliga förmåner.

Vad avsåg disponerandet av rummet konstaterade tingsrätten bland annat att det varit en del av advokatbyråns sponsring av det ideella projektet och att annat inte var visat än att det använts av polisinspektören för det ideella projektet några timmar under veckosluten. Tingsrätten ansåg vid en samlad bedömning att rätten att disponera rummet inte utgjorde en förmån.

Gällande reskostnaderna och utläggen fann tingsrätten att även de hade skett inom ramen för det ideella projektets verksamhet samt varit en del av advokatbyråns sponsring. Tingsrätten konstaterade härvid att utlägg inte kan anses utgöra vare sig en förmån eller en belöning. Beträffande den diskuterade affärsidén, som inte kommit att förverkligas, ansåg tingsrätten att förslaget inte bestod av annat än en löst formulerad idé som vare sig realiserats eller vidareutvecklats. Det var således inte fråga om en begäran om förmån.

Mot bakgrund av ovanstående ansåg tingsrätten inte att det varit fråga om mutbrott och åtalen ogillades. Advokaten friades från givande av muta och polisinspektören från tagande av muta.

ORDNINGSMAKT

HOVRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

FÄNGELSE

TELEFONFALLET

En intagen erbjöd kriminalvårdare pengar för att få tillgång till en telefon

Svea hovrätt, dom 2023-04-05, B 2736-23 Överklagad dom: Attunda tingsrätt, dom 2023-02-01 i mål B 3303-22

En intagen erbjöd en kriminalvårdare 30 000 kronor för att denne olovligen skulle ta in en telefon till honom.

Tingsrätten fann de uppgifter som lämnats av kriminalvården tillförlitliga och den intagna dömdes för givande av muta. I fråga om påföljd hade den intagne sedan tidigare dömts till fängelse i sex år och tio månader för annan brottslighet. Eftersom mutbrottet begåtts kort tid innan en tidigare dom hade meddelats, betraktades mutbrottet som nyupptäckt brottslighet. Det ankom därför på tingsrätten att beakta vilken påföljd som skulle ha kommit att utdömas om även det brott som prövades i målet hade prövats i den tidigare domen. Tingsrätten fann därför att det tidigare utdömda fängelsestraffet även skulle omfatta det i målet aktuella brottet givande av muta. Hovrätten, som gjorde samma bedömning som tingsrätten, fastställde tingsrättens dom.

DAGSBÖTER

LAGA KRAFT

LARMFALLET

Intagen erbjöd kriminalvårdare pengar för att få information om anstaltens larm och smuggla in telefon

Eskilstuna tingsrätt, dom 2023-05-30 i mål B 3977-22

En intagen erbjöd en kriminalvårdare 2 000 kronor för att denne skulle ge information om larm på anstalten. Några dagar senare erbjöd den intagne kriminalvårdaren ytterligare en okänd summa för att denne skulle smuggla in en mobiltelefon. Den intagne förnekade brott.

Tingsrätten fann de uppgifter som lämnats av två kriminalvårdare tillförlitliga, uppgifterna stöddes även av den skriftliga bevisningen. Den intagne dömdes för givande av muta vid två tillfällen. Den intagne hade sedan tidigare dömts till fängelse för annan brottslighet. Eftersom mutbrotten var att betrakta som ny brottslighet, dömdes den intagna särskilt för dessa. Påföljden blev 60 dagsböter.

ORDNINGSMAKT

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GROVT GIVANDE AV MUTA

DAGSBÖTER

ÖVERKLAGAD

KLOCKFALLET

Intagen erbjöd kriminalvårdare pengar för att smuggla in en smartklocka

Södertälje tingsrätt, dom 2023-09-26 i mål B 3623-22

En intagen erbjöd, vid två tillfällen, en kriminalvårdare 5 000 respektive 10 000 kronor för att smuggla in en smartklocka med SIM-kort. Den intagne förnekade brott och uppgav att denne vid ett tillfälle hade skämtat om att han och vårdaren skulle byta klocka.

Tingsrätten fann att de uppgifter som lämnats av kriminalvårdaren och ett vittne, tillsammans med den skriftliga bevisningen, talade för att den intagne hade erbjudit vårdaren pengar vid de två tillfällena. Enligt tingsrätten saknade den intagnes uppgifter trovärdighet och förändrade därför inte domstolens bedömning.

I bedömningen av uppsåt beaktade tingsrätten att erbjudandena gjorts när den intagne var ensam med kriminalvårdaren, att de var relativt detaljerade samt att den intagne upprepat sitt erbjudande och då höjt summan. Mot den bakgrunden fann tingsrätten att den intagnes invändning om att denne skämtat kunde lämnas utan avseende. Tingsrätten fann därmed att den intagne agerat med uppsåt och denne dömdes för givande av muta vid två tillfällen. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter.

ORDNINGSMAKT

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

FÄNGELSE

ÖVERKLAGAD

RESTRIKTIONSFALLET

Häktad person erbjöd en kriminalvårdare 50 000 kronor för att lämna över ett brev

Sundsvall tingsrätt, dom 2023-11-01 i mål B 3158-22 m.fl.

En häktad person erbjöd en kriminalvårdare 50 000 kronor för att vårdaren skulle lämna över ett brev. Personen erkände att denne frågat kriminalvårdaren om att posta ett brev, men förnekade att betalning erbjudits. Personen förklarade att kriminalvårdaren måste ha missförstått. Kriminalvårdaren berättade att den häktade personen först erbjöd 50 000 kronor, varv hälften i förskott, och sedan en kortare tid därefter erbjöd hela beloppet i förskott.

Tingsrätten fann att det genom kriminalvårdarens uppgifter samt övrig utredning var styrkt att den häktade personen erbjudit ersättning. Personen dömdes för givande av muta. Personen dömdes också för annan brottslighet. Påföljden bestämdes till fängelse i elva år.

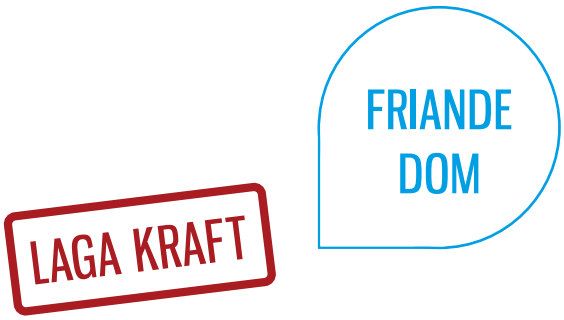

NARKOTIKAFALLET

Häktad erbjöd två kriminalvårdare en månadslön för att de skulle ta in narkotika på häktet.

Attunda tingsrätt, dom 2023-11-30, mål nr B 10806-23

En häktad person uppgavs ha erbjudit två kriminalvårdare en månadslön för att de ska ta in narkotika på häktet. Åklagaren begärde att den frihetsberövade skulle dömas för givande av muta enligt 10 kap 5 b § brottsbalken då gärningarna begåtts med uppsåt.

Åklagaren hävdade att den åtalade begick gärningarna med uppsåt medan den åtalade medgav att han vid något tillfälle, på skämt, kan ha erbjudit pengar till någon eller några kriminalvårdare, Han bestred ansvar för brott på grund av bristande uppsåt.

Efter att den åtalade hördes, hördes också de två kriminalvårdarna som vittnen på åklagarens begäran. Kriminalvårdare A berättade att han stod tillsammans med kriminalvårdare B i en korridor vid köket när den åtalade kom fram och erbjöd en månadslön till den som tog in narkotika till honom. Eftersom kriminalvårdare A var ny på jobbet informerade han klienthandläggaren om det inträffade. Kriminalvårdare B berättade en liknande historia, men säger att han uppfattade erbjudandet från den åtalade som ett skämt.

Av domskälen framgår att tingsrätten inte funnit att utredningen ger stöd för att den åtalade menade allvar utan tvärtom talar för att han, liksom tidigare, skämtade med personalen. Det var följaktligen inte styrkt att den åtalade haft tillräckligt uppsåt till gärningen. Åtalet ogillades därmed.

FINANSIELL VERKSAMHET

HOVRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

DAGSBÖTER

LAGA KRAFT

BANKLÅNEFALLET

Bankanställd tog emot ersättning för beviljande av lån på felaktiga grunder

Hovrätten för Västra Sverige, dom 2023-12-05 i mål B 1105-23. Överklagad dom: Göteborgs tingsrätts dom den 7 december 2022 i mål nr B 5110-20

En privatrådgivare vid en bank, med uppgift att fatta beslut om kreditgivning, begärde och mottog vid upprepade tillfällen ekonomisk ersättning av tio olika låntagare för beviljande av lån grundade på felaktiga inkomstuppgifter. Ersättningen, som den bankanställde mottog från låntagarna, uppgick till mellan 10 000 och 30 000 kronor per låntagare. Vid merparten av dessa tillfällen förmedlade en mellanhand den bankanställdes kontaktuppgifter till låntagarna. För varje förmedling tog mellanhanden betalt från låntagarna med ett belopp som varierande mellan 10 000 och 23 000 kronor. Den bankanställde åtalades för tagande av muta, låntagarna för givande av muta och mellanhanden för medhjälp till tagande av muta. Den bankanställde erkände brott, men invände att gärningen inte skulle rubriceras som grov. Mellanhanden och samtliga låntagare förnekade brott. Tingsrätten ansåg det styrkt att den bankanställde begärt och mottagit otillbörliga förmåner samt att låntagarna lämnat aktuella förmåner till den bankanställde direkt eller via mellanhanden.

Samtliga låntagare dömdes för givande av muta, varav en i två fall. Påföljden bestämdes avseende nio av dem till 50 dagsböter. Vad avsåg den låntagare som dömts i två fall, hade denne tidigare dömts för annan brottslighet till fängelse i två år. Tingsrätten beslutade därför att fängelsestraffet även skulle avse mutbrottet. Avseende samtliga låntagare beaktade domstolen att det hade varit fråga om förhållandevis begränsad brottslighet som var och en var ansvarig för. Mellanhanden dömdes för medhjälp till tagande av muta i åtta fall. Straffmätningsvärdet uppgick till sex månader med beaktande av att denne förlorat sitt arbete. Eftersom det saknades anledning att befara att denne skulle göra sig skyldig till fortsatt brottslighet, ansåg dock tingsrätten att påföljden kunde stanna vid villkorlig dom förenat med 70 dagsböter. En del av den bankanställdes och mellanhandens brottsvinst förklarades även som förverkad.

Tre av de dömda låntagarna överklagade tingsrättens dom. Hovrätten fastställde tingsrättens dom för dessa.

FRIANDE DOM

ÖVERKLAGAD

FOTBOLLSPLANFALLET

En företrädare för ett byggbolag påstods ha givit en muta i form av anläggande av en fotbollsplan till en konsult, tillika styrelseledamot, i en idrottsförening

Eskilstuna tingsrätt, dom 2023-01-18, mål B 4138–20

En företrädare för ett byggbolag som var anlitad i ett byggprojekt och en inhyrd byggledare för samma byggprojekt, tillika styrelseledamot, i en idrottsförening åtalades för att ha erbjudit och lämnat respektive begärt och tagit emot en otillbörlig förmån. Den otillbörliga förmånen skulle ha bestått i anläggandet av en gräsfotbollsplan, innefattande arbete och material, för den idrottsförening som byggledaren var styrelseledamot i. Värdet uppgick enligt åklagaren till drygt en miljon kronor.

Tingsrätten ansåg att bevisningen i målet inte var tillräcklig för att visa att det rörde sig om mutbrott. Detta eftersom det inte var styrkt att underlåtenheten att slutreglera en fordran för fotbollsplanen i direkt anslutning till färdigställandet utgjorde ett erbjudande eller en otillbörlig förmån. Det var heller inte visat att byggföretaget inte haft för avsikt att ta fullt betalt för det utförda arbetet och materialet. I målet hade dessutom inte framgått annat än att byggledaren, tillika styrelseledamoten i idrottsföreningen, varit sjukskriven och bortkopplad från byggprojektet under den angivna brottstiden. Mot bakgrund av dessa omständigheter frikändes de åtalade från grovt givande av muta respektive grovt tagande av muta.

BYGG OCH ANLÄGGNING

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE OCH TAGANDE AV MUTA

VILLKORLIG DOM

LAGA KRAFT

SNÖSKOTERFALLET

Byggledare för byggprojekt nyttjade för privat bruk vederlagsfritt en snöskoter och en släpvagn tillhörande en underleverantör för samma byggprojekt

Östersunds tingsrätt, dom 2023-03-15, mål B 1540–21

En byggledare för ett projekt att bygga ut fibernät för bredband nyttjade under cirka två års tid, vederlagsfritt och för privat bruk, en nästintill ny snöskoter och släpvagn tillhörande ett fraktbolag, tillika underentreprenör för samma byggprojekt. Fraktbolaget lämnade även ett löfte om köp av snöskotern och släpvagnen till byggledaren till ett enligt åklagaren förmånligt underpris. Byggledaren och vd:n för fraktbolaget åtalades för tagande respektive givande av muta. Både vd:n för fraktbolaget och byggledaren nekade till brott.

Tingsrätten konstaterade inledningsvis att byggledaren i egenskap av konsult och byggledare ingår i den krets av personer som omfattas av mutansvaret och att denne haft en position att otillbörligt kunna gynna en underleverantör. Byggledaren hade bland annat fungerat som platsansvarig, haft kännedom om fakturor i flera led av underleverantörer samt godkänt fakturor från dessa inklusive från ifrågavarande underleverantör. Tingsrätten ansåg vidare att nyttjandet av snöskotern och släpvagnen haft ett direkt samband med byggledarens roll som konsult och byggledare i byggprojektet. Tingsrätten fann härigenom åtalet om mutbrott styrkt. Däremot ansågs inte bevisat att det löfte om köp som fraktbolaget lämnat till byggledaren inneburit ett sådant underpris att det varit fråga om en otillbörlig förmån.

Tingsrätten dömde vd:n för fraktbolaget för givande av muta till villkorlig dom och 40 dagsböter. Byggledaren dömdes för tagande av muta till villkorlig dom. Den villkorliga domen förenades inte med dagsböter med beaktande av att byggledaren förlorat sitt arbete.

BYGG OCH ANLÄGGNING

HOVRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GROVT GIVANDE AV MUTA

GROVT TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

FASTIGHETSCHEFSFALLET

En fastighetschef och en teknisk förvaltare på myndighet tog emot förmåner

Svea hovrätt, dom 2023-10-20 i mål B 2592-21. Överklagad dom: Stockholms tingsrätts dom den 3 februari 2021 i mål nr B 1074-17

En fastighetschef på en myndighet lät utföra byggnationer på dennes privata fastigheter i Sverige och Finland till ett värde av cirka 3,8 miljoner kr. Byggnationerna utfördes av tre olika entreprenörsbolag eller underleverantörer till dessa, vilka vid tidpunkten hade ramavtal med myndigheten. För byggnationerna betalade fastighetschefen ingen ersättning till entreprenörerna. Kostnaderna för byggnationerna täcktes genom att fastighetschefen eller en teknisk förvaltare på myndigheten attesterade överdebiterade fakturor som sedan betalades av myndigheten.

Under cirka sex års tid disponerade fastighetschefen även över en motorbåt samt under en viss tid en båtsläpvagn som tillhörde ett av entreprenörsbolagen. Båten användes under fastighetschefens semester.

Vid sidan av sin anställning var fastighetschefen även ledamot, vd och ensam aktieägare i ett bolag. I egenskap av företrädare för bolaget ställde denne under cirka tre års tid ut 20 osanna fakturor till en av entreprenörerna och dennes underleverantör för arbete som aldrig hade utförts. Fakturorna, som uppgick till cirka 3,8 miljoner kr, betalades av entreprenören och underleverantören till fastighetschefens bolag.

Vidare lät en teknisk förvaltare en av entreprenörerna, utan ersättning, utföra byggnation på dennes barns lägenhet till ett värde av cirka 35 000 kr.

Efter en tid informerade anställda på myndigheten generaldirektören om misstankar om oegentligheter inom det område som fastighetschefen verkade. Generaldirektören vidtog flera utredningsåtgärder, bland annat tillsattes en extern utredning vilket föranledde myndigheten att göra en åtalsanmälan.

(FORTS. FASTIGHETSCHEFSFALLET)

Fastighetschefen åtalades för bland annat grovt tagande av muta. De tre företrädarna för entreprenörsbolagen åtalades bland annat för grovt givande av muta. Den tekniska förvaltaren åtalades för grovt tagande av muta och annat brott. Generaldirektören åtalades för tjänstefel då denne väntat för länge med att göra en åtalsanmälan.

Tingsrätten konstaterade att fastighetschefen varit involverad i och kunnat påverka olika upphandlingar där entreprenörerna medverkat. Fastighetschefen hade också haft en framträdande roll som inneburit att denne kunnat besluta om vilka entreprenörer som skulle erbjudas arbeten. Även om relationerna mellan fastighetschefen och entreprenörerna till viss del varit av privat natur, menade tingsrätten att de framför allt varit yrkesmässiga. Företrädarna för entreprenörsbolagen stod därmed i beroendeställning i förhållande till fastighetschefen. Givandet och tagandet av förmånerna hade därför ett samband med fastighetschefens anställning.

Vidare fann tingsrätten att den tekniska förvaltaren haft en central roll dels i samband med bestyrkande och attestering av fakturor från leverantörerna, dels vid beställningar av vissa mindre arbeten.

I fråga om huruvida förmånerna varit otillbörliga, konstaterade tingsrätten att det handlat om förmåner till personer i anslutning till offentlig upphandling och att skyddsintresset därmed är starkt. Utrymmet för att kunna lämna eller ta emot förmåner är därför mycket begränsat. Tingsrätten beaktade särskilt att förtroendet för myndighetens upphandlingsverksamhet hade kunnat påverkas negativt. I flera fall hade förmånerna uppgått till betydande belopp. Fastighetschefens möjlighet att använda båt och släpvagn bedömdes också ha utgjort en förmån som uppenbart överstigit gränsen för vad som ansågs vara godtagbart. Därmed bedömdes samtliga förmåner ha varit otillbörliga.

BYGG OCH ANLÄGGNING

HOVRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GROVT GIVANDE AV MUTA

GROVT TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

(FORTS. FASTIGHETSCHEFSFALLET)

Fastighetschefen dömdes för grovt tagande av muta och andra brott till fyra års fängelse samt meddelades näringsförbud i fem år. Värdet av förmånerna förklarades även som förverkat. De tre företrädarna för entreprenörsbolagen dömdes för grovt givande av muta, varav två även för annan brottslighet. En entreprenör dömdes till fängelse i två år och sex månader samt meddelades näringsförbud i fem år. De andra två dömdes till fängelse i ett år och tre månader respektive villkorlig dom och 160 dagsböter. Båda meddelades även näringsförbud i tre år.

Tingsrätten fann att den tekniske förvaltaren tagit emot en otillbörlig förmån av en av entreprenörerna i form av en byggnation av dennes barns lägenhet. Eftersom det förflutit mer än fem år sedan brottet begåtts var det brottet dock preskriberat. Den tekniska förvaltaren frikändes därför från åtalet om mutbrott.

Vad avser generaldirektören konstaterade tingsrätten att brottet tjänstefel förutsätter att handlingen eller underlåtenheten att vidta en handling skett vid myndighetsutövning. Den som är skäligen misstänkt för att i sin anställning ha begått brott ska anmälas till åtal, om misstanken gäller bland annat tagande av muta. En åtalsanmälan från en myndighet ingår som ett led i myndighetsutövningen. Tingsrätten konstaterade med hänvisning därtill att underlåtenhet att göra en åtalsanmälan kan föranleda straffansvar för tjänstefel. Däremot fann tingsrätten att rollen som generaldirektör inte innefattar en skyldighet att göra en åtalsanmälan. Skyldigheten i detta fall ansågs i stället ligga på myndighetens personalansvarsnämnd. Generaldirektören frikändes därför från åtalet om tjänstefel.

Hovrätten fastställde tingsrättens dom gällande givande av muta för de tre företrädarna för entreprenörsbolagen. Eftersom det i förhållande till brottens art hade förflutit en ovanligt lång tid sedan brotten begicks, ansåg dock hovrätten att det fanns skäl att reducera fängelsestraffens längd för samtliga tilltalade med två månader.

BYGG OCH ANLÄGGNING

HOVRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

STRANDSKYDDSFALLET

Miljö- och hälsoskyddsinspektör påstods ha begärt prisreduktion på fastighet

Göta hovrätt, dom 2023-10-24 i mål B 4475-22. Överklagad dom: Växjö tingsrätts dom den 2 november 2022 i mål nr B 820-22

En kommunal miljö- och hälsoskyddsinspektör, som haft ansvar för bland annat strandskydd samt byggnationer kopplat till strandskydd, kontaktades av en privatperson för rådgivning avseende den personens fastighet som låg ute till försäljning. Under samtalet informerades denne om att det krävdes två strandskyddsdispenser, ett bygglov och att avloppet endast fick användas under sommarmånaderna. Därefter frågade inspektören bland annat om säljaren var i behov av pengar snabbt eller en snabb försäljning. Inspektören lämnade även ett bud på fastigheten om 2,2 miljoner kronor. Säljaren hänvisade till ansvarig mäklare, till vilken inspektören därefter mejlade ett skriftligt bud.

Åklagaren hävdade att inspektören under samtalets gång framfört en vilja att köpa fastigheten med en kraftig prisreduktion och att detta innebar att inspektören hade begärt en otillbörlig förmån. Tingsrätten konstaterade att det var utrett att inspektören haft kontakt med säljaren i egenskap av miljö- och hälsoskyddsinspektör. Det ansågs även klarlagt att inspektören i vissa frågor kunnat fatta beslut, handlägga ärenden inför beslut av nämnd samt påverka kommunens handläggningstid.

Vidare konstaterade tingsrätten att inspektören endast haft tillgång till uppgifter som redan var offentliga via databaser och Hemnet. Därtill talade vissa omständigheter för att inspektören uppfattat att andra spekulanter hade dragit sig ur budgivningen. Tingsrätten fann det därför inte visat att inspektören avsett lämna ett bud som skiljt sig så mycket från fastighetens verkliga värde att det skulle ha inneburit en förmån.

Tingsrätten ogillade åtalet och friade miljö- och hälsoskyddsinspektören. Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

BYGG OCH ANLÄGGNING

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

FÄNGELSE

ÖVERKLAGAD

SPONSRINGSFALLET

En vd för ett kommunalägt bolag tog emot förmåner av två företagsägare

Sundsvalls tingsrätt, dom 2023-10-26 i mål B 2190-21

En vd för ett kommunalägt bolag påstods ha tagit emot förmåner av två företagsägare. Förmånerna ska bland annat utgjorts av sponsring av vd:ns barns idrottsutövning och en hyresrätt till barnet. Samtliga förnekade brott.

Tingsrätten konstaterade att de två företagsägarna, genom sina företag, hade haft affärsförbindelser med det kommunalägda bolaget samt att de därigenom haft kontakt med vd:n. Av utredningen framgick att företagsägarna, genom sina företag, lämnat förmåner till Vd:n genom att sponsra dennes barns idrottsutövning med 45 000 respektive 20 000 kronor samt en centralt belägen hyresrätt till samma barn.

Tingsrätten fann att ingen utav företagsägarna bedrivit verksamhet med anknytning till den aktuella sporten. Det hade heller inte framkommit några andra affärsmässiga skäl, utöver affärsförhållandet till det kommunala bolaget, till sponsringen. Vidare hade sponsringen inte lämnats i egenskap av privatperson eller personlig vän till vd:n. Tingsrätten gjorde samma bedömning gällande hyresrätten. Tingsrätten fann därför att förmånerna var otillbörliga.

Av utredningen framgick också att en utav företagarna lämnat en option till Vd:n att förvärva aktierna i ett bolag för en köpeskilling om 50 000 kronor. Det förväntade värdet av tillgångarna i bolaget vid tiden för ett förvärv av aktierna uppgick till i vart fall 3 500 000 kronor. Tingsrätten konstaterade att det rörde sig om ett betydande värde.

Vd:n dömdes för sju fall av tagande av muta, varav ett grovt. Påföljden bestämdes till fängelse i ett år och tio månader. Vd:n ålades även näringsförbud i fem år. Den ena företagaren dömdes för tre fall av givande av muta, varav ett grovt. Påföljden bestämdes till fängelse i ett år och sex månader. Företagaren ålades näringsförbud i fem år. Den andra företagen dömdes till två fall av givande av muta till tre månaders fängelse. Tingsrätten förklarade även de ekonomiska fördelarna som vd:n fått som förverkade.

HANDEL OCH TJÄNSTER

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

VILLKORLIG DOM

BONUSSYSTEMFALLET

Myndighetsanställd begärde att få ta del av ett leverantörsbolags bonussystem

Falu tingsrätt, dom 2023-06-19 i mål nr B 1387-22

En anställd vid en svensk myndighet och en företrädare för ett bolag som levererade tjänster till myndigheten hade haft en diskussion angående företrädarens handläggning av ett ärende. Den myndighetsanställda mejlade företrädaren och uppgav att han hade det tufft ekonomiskt samt begärde att få ta del av leverantörsbolagets bonussystem. Den begärda förmånen bestod enligt åklagaren av en ersättning om i vart fall 3 000 kronor.

Tingsrätten fann de uppgifter som lämnats av företrädaren för bolaget som tillförlitliga samt att det klart framgick att det var på den myndighetsanställdes initiativ som frågan om bonussystemet togs upp. Mot bakgrund av detta ansåg tingsrätten åtalet styrkt och den anställde dömdes för tagande av muta. Med hänsyn till att det hade gått lång tid sedan händelsen ägde rum och då den anställde förlorat sin anställning, bestämde tingsrätten påföljden till villkorlig dom förenat med 50 dagsböter.

DAGSBÖTER

ÖVERKLAGAD

HANDLÄGGARFALLET

En person, som ansökt om förlängt uppehållstillstånd hos myndighet, överlämnade en mobiltelefon till handläggaren på myndigheten i syfte att göra handläggaren mer välvilligt inställd.

Solna tingsrätt, dom 2023-12-15, mål nr B 4201-23

En person med utländskt medborgarskap hade ansökt om att få förlängt uppehållstillstånd i Sverige på arbetstillståndsenheten på en myndighet. Ärendet hade av olika skäl dragit ut på tiden. Sökanden hade en dag gått hem till handläggarens bostad och i brevlådan lämnat en kartong med en mobiltelefon samt ett bifogat brev där han ber om ursäkt för att ha legat på med många skickade e-postmeddelanden.

Sökanden åtalades för givande av muta till handläggaren i form av mobiltelefonen i syfte att göra denne mer välvilligt inställd. Den åtalade förklarade i sitt försvar att han mådde dåligt, var stressad och inte tänkte riktigt klart och att det enda han hade hemma för att kunna lämna över var den aktuella telefonen. Hans avsikt var att agera så att handläggaren inte skulle vara arg eller irriterad på honom. Att lämna en gåva för att påverka en handläggares humör och inställning måste anses tillräckligt för att det ska anses föreligga uppsåt till det otillbörliga med den överlämnade förmånen, ansåg tingsrätten.

Mobilen visade sig vara köpt i andra hand på nätet och hade ett värde 6 000 kronor. Tingsrätten ansåg att gåvan inte varit av mer vanligt eller vardagligt slag och noterade att det inte hade framkommit några omständigheter avseende vare sig kutym eller kultur som påverkade denna bedömning. Tingsrätten konstaterade dock att den otillbörliga förmånen inte varit kopplad till något mer specifikt krav och heller inte haft någon effekt. Med beaktande av detta och omständigheterna kring gärningen ansåg tingsrätten att påföljden kunde stanna vid ett lågt bötesstraff motsvarande 30 dagsböter om 150 kronor.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

DAGSBÖTER

GODKÄNNANDEFALLET

En person erbjöd en trafikinspektör pengar för att bli godkänd på förarprov

Attunda tingsrätt, dom 2023-01-30 i mål B 7535-22

Efter det att en person misslyckats med uppkörningen, erbjöd denne en trafikinspektör 10 000 kronor för att bli godkänd på förarprovet. Tingsrätten fann de uppgifter som lämnats av trafikinspektören trovärdiga och tillförlitliga. Personen dömdes för givande av muta till 80 dagsböter.

TRANSPORT OCH FORDON

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

STRAFF-FÖRELÄGGANDE

GODKÄND

TRAFIKINSPEKTÖRSFALLET

En person utlovade eller erbjöd en otillbörlig förmån, i form av pengar, till en trafikinspektör.

Åklagarmyndigheten, strafföreläggande 2023-03-17, i ärende AM-161663-22

Åklagarmyndigheten utfärdade ett strafföreläggande och bestämde påföljden till 40 dagsböter.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

DAGSBÖTER

KÖRKORTSBEHÖRIGHETSFALLET

Person erbjöd 5 000 kronor till en trafikinspektör för att få genomföra ett förarprov

Västmanlands tingsrätt, dom 2023-04-05, mål B 197–23

En privatperson skulle genomföra en uppkörning för att få utvidgad körkortsbehörighet. Fordonet som skulle användas vid uppkörningen visade sig dock inte vara i godkänt skick, varför trafikinspektören beslutade att uppkörningen inte kunde äga rum. Personen erbjöd då trafikinspektören 5 000 kr för att uppkörningen skulle genomföras trots fordonets skick.

Trafikinspektören rapporterade händelsen till en kollega som i sin tur meddelade sin enhetschef, vilket mynnade ut i en polisanmälan. Körkortstagaren nekade till brott. Tingsrätten fann genom vittnesutsagor åtalet styrkt och personen dömdes för givande av muta till 70 dagsböter. Tingsrätten beaktade i denna bedömning bland annat att det varit fråga om en impulsstyrd handling snarare än ett planerat brott.

TRANSPORT OCH FORDON

HOVRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

OFFENTLIG UPPHANDLING

FRIANDE DOM

LAGA KRAFT

JÄRNVÄGSFALLET

Transportbolag gav förmåner i samband med upphandling av tågräls i ett infrastrukturprojekt.

Svea hovrätt, dom 2023-05-17 i mål B 968–22 Överklagad dom: Stockholms tingsrätt, dom 2021-12-22 i mål B 9118-21

Ett svenskt transportbolag deltog som ett av tre bolag i ett konsortium i en upphandling för ett infrastrukturprojekt avseende tågräls i Azerbajdzjan 2013. Som en del i sammanslutningen valdes även ett lokalt bolag in då transportbolaget sökte en lokal samarbetspartner i Azerbajdzjan för att utföra delar av arbetet i projektet. Konsortiet vann upphandlingen och ett avtal tecknades mellan dem och den azerbajdzjanska järnvägsmyndigheten.

Världsbanken, som beviljat finansiering till det azerbajdzjanska infrastrukturprojektet, fattade misstankar om att allt inte hade gått rätt till. De menade att konsortiet hade fått konfidentiell information under upphandlingen samt att företrädare för transportbolaget misstänktes ha samarbetat med företrädare för järnvägsmyndigheten för att vinna upphandlingen. Detta resulterade bland annat i att direktören för det svenska transportbolaget åtalades för grovt mutbrott.

Enligt åklagaren uppfyllde det lokala bolaget inte de krav järnvägsmyndigheten hade ställt på leverantörerna i upphandlingen. Trots detta behöll transportbolaget det som partner i konsortiet och avtalet som tecknades som innebar att det lokala bolaget skulle få 100 MUSD som ersättning för sin del i projektet. Företrädaren för det lokala bolaget var även chef för järnvägsmyndighetens infrastrukturavdelning och hade således möjlighet att påverka upphandlingsprocessen. Åklagaren menade att företrädare för transportbolaget, inklusive direktören, visste att en förutsättning för att vinna upphandlingen var att ta in det lokala bolaget i konsortiet. Direktören hade godkänt och känt till under vilka förutsättningar som man skulle vinna upphandlingen. Den otillbörliga förmånen bestod enligt åklagaren av erbjudande om partnerskap i konsortiet med därtill följande möjligheter att ta del av intäkter till följd av ett kontrakt med järnvägsmyndigheten.

FORTS: JÄRNVÄGSFALLET

Tingsrätten ogillade åtalet då det inte ansågs styrkt att förmånen var otillbörlig. Åklagaren överklagade tingsrättens dom och yrkade på att direktören i första hand skulle dömas för grovt givande av muta, i andra hand för medhjälp alternativt anstiftan till grovt givande av muta.

I motsats till tingsrätten bedömde hovrätten att förmånen objektivt sett utgjort en otillbörlig förmån. I denna bedömning tillmättes förmånens höga värde stor betydelse. Hovrätten beaktade även att förmånen lämnats inom ramen för offentlig upphandling, vilket är en särskilt skyddsvärd process kopplat till allmänhetens förtroende. Förmånen hade dessutom lämnats till en chef på järnvägsmyndighetens infrastrukturavdelning, som vid tidpunkten då konsortiet lämnade in sitt anbud inofficiellt även företrädde det lokala bolaget. Denne hade således suttit på dubbla stolar. Hovrätten menade mot bakgrund härav att denne haft en uppenbar möjlighet att påverka upphandlingen till förmån för konsortiet.

Hovrätten konstaterade vidare i sammanhanget att det lokala bolaget inte uppfyllde de ekonomiska krav som järnvägsmyndigheten ställde på varje bolag i ett konsortium. Någon rimlig förklaring hade enligt hovrätten inte lämnats till varför transportbolaget, med den vetskapen, ändå valt att ingå konsortium med just denna samarbetspartner. Däremot menade hovrätten att direktören inte kunde hållas ansvarig för händelserna eftersom det inte var visat att denne haft en sådan roll vid anbudsförfarandet eller på något annat sätt vidtagit åtgärder för att utlova, erbjuda eller lämna den otillbörliga förmånen. Åklagarens yrkande om att direktören skulle dömas för grovt givande av muta ogillades därför.Vad avsåg yrkandena om medhjälp alternativt anstiftan till grovt givande av muta, vilka yrkanden inte varit föremål för prövning i tingsrätten, ansåg hovrätten inte att det var visat att direktören haft sådan kännedom om vad som försiggick vid upphandlingen att denne kunde hållas ansvarig för medhjälp till brott. Hovrätten ansåg heller inte att direktören kunde dömas för anstiftan, då det i målet inte framkommit något som talade för att direktören förmått någon annan att muta chefen vid järnvägsmyndigheten.

Mot bakgrund av ovanstående fastställde hovrätten tingsrättens dom.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

BESIKTNINGSFALLET

Besiktningstekniker begärde och mottog pengar för att underlåta att genomföra regelrätta besiktningar av ett flertal fordon

Helsingborg tingsrätt, dom 2023-05-17, mål B 3645–22

En besiktningstekniker mottog vid nio tillfällen pengar från sex olika bilägare för att underlåta att utföra regelrätta besiktningar av fordonen. En av bilägarna hade även vidareförmedlat betalningar till besiktningsteknikern från två bilägare för att få samma tjänst utförd. Betalningarna som besiktningsteknikern begärde och mottog uppgick till mellan 409 kronor och 3 400 kronor per fordon.

Tingsrätten fann det styrkt att besiktningsteknikern mottagit ersättning från bilägarna inom ramen för sin anställning. Fem av bilägarna dömdes för givande av muta till 60 dagsböter vardera. Den bilägare som dels givit pengar, dels vidareförmedlat betalningar från två bilägare till besiktningsteknikern dömdes för givande av muta samt medhjälp till tagande av muta till 30 dagsböter.

Vad avsåg besiktningsteknikern och frågan om brottets rubricering, menade tingsrätten att besiktningsteknikern haft en ansvarsfull ställning eftersom denne utövat myndighetsutövning. Tingsrätten ansåg dock att det inte varit fråga om en sådan särskilt ansvarsfull ställning som lagstiftaren åsyftade och att gärningarna vid en sammantagen bedömning skulle bedömas vara av normalgraden. Mot bakgrund av detta dömdes besiktningsmannen för tagande av muta vid nio tillfällen till villkorlig dom förenat med 200 dagsböter. Besiktningsmannen dömdes även för osant intygande.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

ÖVERKLAGAD

FÄNGELSE

VÄGBOLAGSFALLET

En vd och en ekonomichef tog emot betalning som utgjorde muta från leverantör

Örebro tingsrätt, dom 2023-06-09, mål B 904-22

Tingsrätten dömer vd, tillika ”senior vice president”, och ekonomichef, tillika controller vid moder- och dotterbolag, för grovt tagande av muta samt vd, tillika ordinarie styrelseledamot vid leverantörsbolag, för grovt givande av muta

En vd vid ett vägmarkeringsbolag, tillika ”senior vice president” vid dess moderbolag, (nedan vd:n) och en ekonomichef vid vägmarkeringsbolaget, tillika controller vid dess moderbolag (nedan ekonomichefen), tog via ett bolag P, som de båda ägde gemensamt, emot betalning från en vd (nedan den finske vd:n), tillika ordinarie styrelseledamot, vid ett finskt bolag som var underleverantör till vägmarkeringsbolaget och dess moderbolag. Betalningen, som uppgick till 836 950 kronor, skedde under åberopande av en osann faktura utställd av bolaget P till det finska bolaget för arbete som det finska bolaget aldrig utfört. Fakturan godkändes av det finska bolaget och beloppet betalades sedan ut av den finske vd:n. Vd:n och ekonomichefen åtalades för grovt tagande av muta och den finske vd:n för grovt givande av muta. Samtliga nekade till brott med invändningen att det varit fråga om en så kallad ”sign-on bonus” som vd:n och ekonomichefen skulle få för att börja arbeta i det finska bolagets koncern.

Tingsrätten konstaterade inledningsvis att vd:n och ekonomichefen genom sina anställningar i respektive bolag ingick i den krets som kan dömas för mutbrott. I fråga om samband mellan utbetalningen och vd:n respektive ekonomichefens anställningar i de båda vägbolagen konstaterade tingsrätten att det finska bolaget, vid tidpunkten för utbetalningen, var vägmarkeringsbolagets viktigaste leverantör. Genom vd:ns och ekonomichefens roller i respektive vägbolag ansåg tingsrätten att de haft stora möjligheter att främja det finska bolagets framtid som leverantör till vägmarkeringsbolaget. Av utredningen framgick även att vägbolagen hade en pågående affärsrelation med det finska bolaget och att det därmed fanns ärenden som vd:n och ekonomichefen både indirekt och direkt haft möjlighet att påverka.

(FORTS. VÄGBOLAGSFALLET)

Vad avsåg invändningen att betalningen avsåg en sign-on bonus, ansåg inte tingsrätten att den uppgiften var trovärdig. Tingsrätten hänvisade bland annat till att tillvägagångssättet inte framstod som rimligt då att bonusen utbetalades i det dolda genom en osann faktura. Det framstod heller inte rimligt att den finske vd:n skulle betala ut så mycket pengar utan skriftliga anställningskontrakt. Mot bakgrund av detta ansåg tingsrätten att vd:n och ekonomichefen endast erhållit förmånen inom ramen för sina anställningar på vägbolagen. Det förelåg därmed ett tjänstesamband.

Beträffande otillbörligheten, ansåg tingsrätten att vd:n och ekonomichefen genom att ta emot ett stort belopp inom ramen för sina ledande roller på vägbolagen på ett besvärande sätt brustit i sin lojalitetsplikt gentemot sin huvudman. De båda hade även planerat att starta ett företag tillsammans med det finska bolaget i direkt strid med vägbolagens intressen. Sammantaget ansågs deras agerande ligga långt utanför gränsen för vad som kan anses godtagbart. Utbetalningen bedömdes därmed som en otillbörlig förmån.

Mot bakgrund härav ansåg tingsrätten åtalet styrkt och de inblandade dömdes för mutbrott. Brotten rubricerades som grova bland annat då de avsett betydande belopp samt varit av särskild farlig art genom användningen av en osann faktura. Vd:n dömdes för grovt tagande av muta och andra brott till fängelse i fyra år och tio månader. Ekonomichefen dömdes för tagande av muta och andra brott till fängelse i fyra år. De båda meddelades även näringsförbud i fem respektive tre år. Den finske vd:n dömdes för grovt givande av muta och annan brottslighet till fängelse i tre år.

Vd:n och ekonomichefen förpliktades även att solidariskt betala skadestånd till vägmarkeringsbolaget. Den finske vd:n förpliktades att solidariskt med vd:n och ekonomichefen betala en viss del av detta skadestånd. Vad avsåg den brottsvinst som vd:n och ekonomichefen tillskansat sig förklarades den förverkad.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIGT

GIVANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

DAGSBÖTER

500-KRONORSEDELFALLET

En person erbjöd en förarprövare ett obestämt antal 500-kronorssedlar för att denne skulle godkänna personens förarprov.

Västmanlands tingsrätt, dom 2023-09-14 i mål B 6135-22

Efter att ha blivit underkänd på förarprovet erbjöd en person en förarprövare ett obestämt antal 500-kronorssedlar för att denne skulle godkänna förarprovet. Personen förnekade att han hade erbjudit förarprövaren pengar. Under förhör förklarade personen att denne vid tillfället tappade sin väska och att ett antal sedlar då föll ut. Personen plockade upp dessa och höll dem endast i handen när denne pratade med förarprövaren. Förarprövaren vittnade om att personen vid tre tillfällen försökte ge honom ett antal 500-kronorssedlar och att förarprövaren upprepande gånger sa nej samt till slut gick från platsen för att rapportera händelsen.

Tingsrätten fann de uppgifter som förarprövaren lämnat som tillförlitliga. Personen dömdes därför till 80 dagsböter för givande av muta.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIGT

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

DAGSBÖTER

BESIKTNINGSGODKÄNNANDEFALLET

Tingsrätten dömer bilbesiktningstekniker för tagande av muta samt bilägare och mellanhand för givande av muta respektive medhjälp till brott.

Uppsala tingsrätt, dom 2023-09-29 i mål B 6667-22

En bilbesiktningstekniker mottog betalningar från ett flertal bilägare i samband med att teknikern besiktat bilägarnas fordon. En av bilägarna hade även vidarebefordrat pengar från två bilägare till teknikern i samband med deras besiktningar. Samtliga inblandande förnekade brott.
Tingsrätten fann att det inte kunde vara en slump att betalningarna från bilägarna skett i så nära samband med besiktningen. Vad avsåg teknikerns invändning om att denne vid samtliga tillfällen fått kontantbetalning, och därför använt sitt eget kort för betalningen, bedömde tingsrätten den som helt verklighetsfrånvänd. Sammantaget ansåg tingsrätten att det var ställt utom rimligt tvivel att teknikern tagit emot betalningar för att utföra besiktningarna.
Beträffande bilägarnas invändningar konstaterade tingsrätten att samtliga lämnat vaga uppgifter om att transaktionerna till teknikern varit betalningar för olika köp och ansåg att de i inget fall sänkte åklagarens bevisning. Tingsrätten fann därför att det i samtliga fall varit fråga om en muta som lämnats till teknikern.
Vad avsåg rubriceringen bedömde tingsrätten att teknikern inte haft en sådan särskilt ansvarsfull ställning som lagstiftaren tagit sikte på vid införandet av bestämmelsen. Vidare ansåg tingsrätten att utredningen inte visade på en storskalig verksamhet eller särskild planering. Tingsrätten framhöll att det varit fråga om sju tillfällen under knappt ett års tid och att det varit mutor från bekanta som uppgått till relativt små belopp. Sammantaget bedömde tingsrätten att gärningarna var av normalgraden.
Bilbesiktningsteknikern dömdes för sju fall av tagande av muta till villkorlig dom förenat med dagsböter. Samtliga bilägare dömdes för givande av muta till mellan 60 och 100 dagsböter. Därtill dömdes en av bilägarna även för medhjälp till brott.

Tingsrätten förklarade den ekonomiska fördelen teknikern fått som förverkad.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

HOTFALLET

Besiktningstekniker godkände fordon efter att ha mottagit hot

Örebro tingsrätt, dom 2023-11-01 i mål B 3514-22

Inom ramen för en annan utredning påträffades en lista över beställda men ej genomförda besiktningar av fordon. Fordonen kopplades till en ansvarig besiktningstekniker som uppgav att han godkänt bilar efter att ha mottagit hot från två personer riktade mot honom och hans familj.
Tingsrätten fann det utrett att besiktningsteknikern tagit emot pengar i tidsmässigt samband med att denne besiktat fordon som ägts eller på annat sätt hade koppling till de medtilltalade. Tingsrätten ansåg också det utrett att teknikern betalat för besiktningar med sitt kontokort.

Beträffande teknikerns uppgifter om att denne agerat i nöd, konstaterade tingsrätten att berättelsen inte var helt osannolik. Däremot fann tingsrätten att berättelsen saknande stöd av övriga uppgifter och utredning, samt att teknikern inte kunnat ge en förklaring till hur den enskilda händelsen av hot påverkat upprepade fall av otillbörliga förmåner. Tingsrätten ansåg därför att teknikerns invändning var vag. Det ansågs därmed ställt utom rimligt tvivel att teknikern tagit emot otillbörliga förmåner.

Avseende de medtilltalade fann tingsrätten att erkännanden fick stöd av övrig bevisning. I de fall där brott förnekades, bedömde tingsrätten att lämnade invändningar inte försvagade åklagarens bevisning.

Teknikern dömdes för tagande av muta. Teknikern dömdes även för annan brottslighet. Påföljden blev villkorlig dom förenat med 150 dagsböter. De medåtalade dömdes för givande av muta. Därtill dömdes två personer för medhjälp till brott efter att ha vidareförmedlat betalningar till teknikern. Påföljden för de medtilltalade bestämdes till 60 dagsböter. Påföljden för de två som dömdes för medhjälp till brott bestämdes till villkorlig dom förenat med 30 respektive 50 dagsböter. De ekonomiska fördelarna som erhållits genom brotten förklarades förverkade.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

MYNDIGHETSUTÖVNING

BILBESIKTNINGSFALLET

En besiktningstekniker vid en bilprovning begärde, godtog ett löfte om och tog emot otillbörliga förmåner för utövningen av sin anställning vid upprepade tillfällen.

Uppsala tingsrätt, dom 2023-12-07, mål nr B 1786-23

En besiktningstekniker vid en bilprovning hade under sin anställning vid upprepade tillfällen begärt, godtagit ett löfte om och tagit emot otillbörliga förmåner för utövningen av sin anställning. Det hade skett genom att denne tagit emot pengar från personer för att utfärda besiktningsprotokoll för bilar som han inte hade besiktigat. Totalt åtalades tolv personer utöver besiktningstekni-kern. Av dessa åtalades tio personer för givande av muta, en person för givande av muta samt medhjälp till tagande av muta samt en person för medhjälp till tagande av muta.

Tingsrätten konstaterade att besiktningsteknikern bedrivit en olaglig verksamhet som gått ut på att utfärda besiktningsprotokoll för bilar som denne inte hade besiktat. Utredningen visade att fordonen i de flesta fall inte hade varit på plats för besiktning, eftersom mätarställning regelmässigt lämnats i förväg för att möjliggöra besiktningsprotokoll. Tingsrätten konstaterade också att besiktningsteknikern agerat för att hjälpa vänner och annars mot ersättning. Verksamheten hade inte bedrivits på grund av hot från annan, något som besiktningsteknikern påstått under utredningen.

Utredningen visade också att de två personer som åtalats för medhjälp till tagande av muta känt till besiktningsteknikerns verksamhet och bokat fordon för ”besiktning” hos honom. Av telefonmeddelanden framgick att de varit införstådda med att fordonen inte rent faktiskt besiktades och att det i normalfallet krävdes betalning utöver besiktningsavgiften.

För tre personer som frikändes för givande av muta, ansåg tingsrätten i två av fallen att förmånen var för liten och snarast kunde falla under kategorin

(FORTS. BILBESIKTNINGSFALLET)

vänskapskorruption. I det tredje fallet fann tingsrätten att sambandet mellan betalningen från den åtalade och de pengar som nått besiktningsteknikern inte var tillräckligt tydligt för att komma till slutsatsen att en muta hade betalats.

Två av de personer som dömdes för mutbrott hade via en av de personer som dömdes för medhjälp skickat ett större belopp som sedan delvis hade förts vidare till besiktningsteknikern. Båda dessa bilägare bodde mycket långt från besiktningsbolagets hemvist. Att de båda betalat samma belopp ansåg tingsrätten med stor styrka talade för att de antagit ett erbjudande från mellanhanden om besiktning. Att de båda även förstått att de betalat för ”sms-besiktning” ledde till att tingsrätten dömde dem för givande av muta.
I de övriga fem fallen ansåg tingsrätten att det var uppenbart att betalningen varit en otillbörlig förmån för utfärdande av besiktningsprotokollet och därmed för utövningen av besiktningsteknikerns anställning.

Besiktningsteknikern dömdes för osant intygande, grovt brott, tagande av muta i 13 fall och tjänstefel. Påföljden blev 200 dagsböter om 280 kronor, totalt 56 000 kronor, och 24 829 kronor i förverkat värde.

Av de tio personer som åtalades för givande av muta, dömdes sju personer för detta brott. Den person som åtalades för såväl givande av muta som för medhjälp till tagande av muta dömdes enbart för det sistnämnda i åtta fall. Den person som åtalades för medhjälp till tagande av muta dömdes för detta brott i två fall.

Påföljden för de sju personer som döms för mutbrott blev i tre fall 60 dagsböter, i två fall 50 dagsböter och i två fall blev påföljden att tidigare utdömd påföljd även skulle avse den nya brottsligheten. För de två som dömdes för medhjälp till tagande av muta blev påföljden villkorlig dom förenat med 50 dagsböter.

TRANSPORT OCH FORDON

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

FRIANDE DOM

TRAFIKSKOLEFALLET

Sex elever på en trafikskola påstods ha mutat en trafikskoleägare som vid tio tillfällen tagit emot eller begärt otillbörliga förmåner till en sammanlagd summa av minst 161 500 kronor.

Luleå tingsrätt, dom 2023-12-08, mål nr B 3344-20

En myndighet polisanmälde en trafikskoleägare. Av utredningen framkom att denne närmast systematiskt erbjudit utbildning till personer, fått betalt för detta och sedan intygat att de genomfört 140 timmar föreskriven utbildning varav tio timmar praktik för yrkesförarkompetens, YKB, så att de kunde skriva kunskapsprov, utan att så varit fallet.

Trafikskoleägaren vidgick att han mottagit betalning och att vissa hade genomgått sin utbildning, vissa inte. Trafikskoleägaren förnekade att han mottagit betalning för att rapportera personerna till Transportstyrelsen. Han medgav att han hade mottagit betalning för att ge dem utbildning och därför underkastade sig ansvar för osant intygande.

Tingsrätten övervägde hur mycket ansvar som ska läggas på trafikskolan respektive eleverna i fråga om att tillse att genomgången utbildning verkligen motsvarar de i lag föreskrivna 140 timmarna, varav tio timmar praktik, för att bli godkänd för att få skriva kunskapsprov. Tingsrätten ansåg att ansvaret i första hand bör falla på trafikskolan som ska tillse att köparna får den utbildning de betalat för.

Tingsrätten fann att mottagandet av betalningarna var att betrakta som tagande av muta eftersom dessa , i vart fall delvis, blev som ett ”snabbspår” för att uppnå en nödvändig kvalifikation för att kunna skriva kunskapsprov.

(FORTS. TRAFIKSKOLEFALLET

Trafikskoleägaren dömdes till ansvar för fem fall av tagande av muta. Påföljden fastställdes till villkorlig dom, då det mot bakgrund av den tid som gått sedan den senaste lagföringen inte ansågs att det fanns någon risk för återfall att beakta. Den villkorliga domen kombinerades med 30 dagsböter om 70 kronor. Tingsrätten avslog åklagarens yrkande om värdeförverkande avseende 152 500 kronor, men ådömde trafikskoleägaren att betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kronor.

Samtliga sex elever frikändes av tingsrätten. Fyra av eleverna frikändes då åklagaren enligt tingsrätten inte kunnat bevisa att de haft något uppsåt att muta. För en elev hade dennes påstående om att han betalat för en utbildning som han i någon mån också genomfört inte motbevisats av åklagaren. Tingsrätten fann därför att det inte kunde anses styrkt att inte heller han hade uppsåt till givande av muta och frikändes därför.

SPORT- OCH FRITIDSVERKSAMHET

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

PADELFALLET

Kommunanställd begärde och mottog sponsring av padelklubb för dennes sons basketlag samt gratis padeltider

Södertälje tingsrätt, dom 2023-04-17 i mål B 107–23

En kommunanställd begärde, av en delägare till en padelklubb, sponsring till sin sons basketlag, varpå padelklubben betalade ut 10 000 kr till basketklubben. Den kommunanställde begärde eller mottog även gratis padeltider för denne och dennes familjemedlemmar till ett sammanlagt värde om minst 19 000 kr. Den kommunanställdes son tog härutöver emot ett gratis padelracket från en padelspelare i padelhallen. Två delägare till padelklubben och padelspelaren åtalades för givande av muta och den kommunanställde för tagande av muta. Samtliga nekade till brott.

Tingsrätten konstaterade inledningsvis att den kommunanställda var en mutbar person samt att sponsring och padeltider är sådana förmåner som kan utgöra en muta. I fråga om tjänstesamband, var det i målet utrett att padelklubben hade ett tillfälligt bygglov och att en av delägarna, delägare A, var intresserad av en permanent lösning samt utvidgning av padelhallens verksamhet. Denne hade bland annat ett intresse av att köpa mark från kommunen. Den kommunanställde hade en viktig roll i kommunens beslutsprocess kring exploatering och försäljning av mark samt viss påverkan på sådana beslut och därmed ärenden som skulle kunna påverka delägarens framgång i ärenden rörande exploatering och markköp. Tingsrätten menade att det härigenom var klarlagt att det fanns ett tjänstesamband mellan förmånerna och den kommunanställdas roll och anställning vid kommunen.

Vad avsåg otillbörlighetsbedömningen konstaterade tingsrätten att tröskeln för vad som är otillbörligt i allmänhet är lägre för offentlighetsanställda än för privatanställda. Sponsringen och de gratis padeltiderna hade även enligt tingsrätten varit till nytta för den kommunanställde och dennes familj samt att förmånerna till största del hade haft inslag av privat förmögenhetsökning. Utredningen i målet gav även stöd för att förmånerna föranlett viss tacksamhetsskuld. Sammantaget, med beaktande av förmånernas värde och de omständigheter de var givna under, ansåg tingsrätten att förmånerna var otillbörliga.

(FORTS. PADELFALLET)

Vad avsåg det faktum att förmånerna delvis mottagits av andra än den kommunanställde själv konstaterade tingsrätten att en person för straffansvar inte behöver ha tagit emot en förmån för egen del, det räcker med att denne kan kopplas samman med någon som tar emot förmånen. Ansvaret är vidare begränsat till sådant som ligger inom egennyttans ram, med andra ord att personen får indirekt glädje av den otillbörliga förmånen om denna tillfallit ett företag till vilket personen har en koppling. De gratis padeltiderna som tagits emot av den kommunanställdas familj, menade tingsrätten hade en omedelbar koppling till den kommunanställde eftersom de givits till denne eller dennes familj. Beträffande sponsringen till sonens basketlag ansåg tingsrätten att den kommunanställde indirekt själv dragit nytta av sponsringen i egenskap av förälder och aktiv medlem i sonens föräldragrupp samt att denna del av basketklubben legat honom nära.

Sponsringen bedömdes därför ligga inom den så kallade egennyttans ram och den kommunanställde kunde därmed hållas ansvarig för förmånen.

Tingsrätten fann sammantaget att den kommunanställde och delägare A gjort sig skyldiga till mutbrott. Den kommunanställde dömdes för tagande av muta till 70 dagsböter och delägare A för givande av muta till 50 dagsböter. Den andre delägaren, delägare B, frikändes från mutbrott eftersom tingsrätten inte ansåg det styrkt att denne varit delaktig i givandet av förmånerna på så sätt som krävs för mutbrott. Eftersom det i målet var visat att den kommunanställde tillskansat sig en brottsvinst om 19 000 kronor genom padeltiderna, förklarades detta belopp som förverkat utbyte av brott.

I målet var även utrett att en padelspelare i den aktuella padelhallen givit den kommunanställdes son sitt gamla racket i gåva. Padelspelaren nekade till brott och uppgav bland annat att denne inte var medveten om att personen som han givit sitt racket till var den kommunalanställdes son. I fråga om padelrackets värde uppgav den kommunanställdes son att det var värt 4 000 kr. Padelspelaren å sin sida hävdade att det kostade 2 700 kronor i butik samt att det var cirka ett halvår gammalt och hade en spricka. Tingsrätten konstaterade härvid att padelracket oavsett hade ett ekonomiskt värde som inte var ringa.

(FORTS. PADELFALLET)

I fråga om tjänstesamband ansåg tingsrätten inte att det av bevisningen i målet var styrkt att det förelegat ett samband mellan förmånen till sonen och den kommunanställdes anställning och roll i kommunen. Det framgick bland annat inte om padelspelaren kände till vem den kommunanställde var eller om padelspelaren haft ett intresse av den kommunanställde med avseende på dennes inflytande över kommunens angelägenheter. Åtalet ogillades därför och på denna punkt frikände tingsrätten padelspelaren från givande av muta och den kommunanställde för tagande av muta.

AVLOPP, AVFALL, EL OCH VATTEN

TINGSRÄTT

PRIVAT – PRIVAT

GIVANDE AV MUTA

TAGANDE AV MUTA

FÄNGELSE

ÖVERKLAGAD

DUBAIFALLET

Administrativ chef på återvinningsföretag tog emot arbeten på privat fastighet, utlandsresa och pengar

Nacka tingsrätt, dom 2023-01-31 i mål nr B 6655-19

En administrativ chef vid ett återvinningsföretag tog emot förmåner av en företrädare för två underleverantörsföretag till återvinningsföretaget. Förmånerna bestod av arbeten på den administrativa chefens fastighet till ett värde om cirka 1,5 miljon kronor, en resa till Dubai för chefen och dennes familj till ett värde om cirka 22 000 kronor samt kontanta överföringar om sammanlagt cirka 500 000 kronor. I gengäld mottog företrädaren för underleverantörerna betalningar för samma uppdrag två gånger samt överdebiteringar avseende arbeten utförda för återvinningsföretaget.

Vad avsåg resan till Dubai och överföringarna hjälpte en företrädare för ett annat bolag, som bistod företrädaren för underleverantörsföretagen i dennes verksamhet, till genom att på instruktion av företrädaren genomföra överföringarna och betala fakturan för resan. Den administrative chefen tog även vid senare tillfälle emot kontanta betalningar om minst 350 000 kronor från en anställd och företrädare vid ett slutkundsbolag till återvinningsföretaget. Detta i utbyte mot att slutkundsbolaget fått sina fakturor utblankade.

Den administrative chefen åtalades för grovt tagande av muta och grov trolöshet mot huvudman. Företrädaren för underleverantörsföretagen åtalades för grovt givande av muta, medhjälp till grov trolöshet mot huvudman och annan brottslighet. Företrädaren för det bolag som bistod företrädaren för underleverantörsföretagen åtalades för grovt givande av muta samt annan brottslighet. Företrädaren för bolaget som var slutkund till återvinningsföretaget och den anställde vid samma bolag åtalades för grovt givande av muta och medhjälp till grov trolöshet mot huvudman. Företrädaren för detta bolag åtalades även för annan brottslighet.

I fråga om otillbörlighet, konstaterade tingsrätten att de förmåner den administrative chefen för återvinningsföretaget mottagit var otillbörliga eftersom de haft förutsättningar att påverka utförandet av vissa uppgifter eller kunnat uppfattas som en belöning för hur uppgifterna utförts. Tingsrätten menade även att förmånerna i detta fall varit helt pliktstridiga då de mottagits inom ramen för företrädarens för återvinningsföretaget trolöshetbrott.

(FORTS. DUBAIFALLET)

Tingsrätten konstaterade att det förelåg ett tjänstesamband mellan den administrative chefen vid återvinningsföretaget och företrädaren för underleverantörsföretagen samt mellan den administrative chefen för återvinningsföretaget och företrädaren för slutkundsbolaget till återvinningsföretaget och den anställda vid samma bolag. Däremot menade tingsrätten att en sådant samband saknades vad avsåg den bolagsföreträdare som bistått företrädaren för underleverantörsföretagen och att förutsättningarna för att döma denne för mutbrott därmed inte var uppfyllda.

Tingsrätten bedömde dock att företrädaren genom sitt agerande främjat företrädaren för underleverantörsföretagens brottslighet och att det därför förelåg förutsättningar att döma denne för medhjälp.

Sammantaget fann tingsrätten åtalen till övervägande del styrkta. Brotten bedömdes som grova med hänsyn till att de omfattat betydande belopp samt ingått i ett avancerat brottsligt upplägg som präglats av planering och systematik.

Den administrativa chefen dömdes för grovt tagande av muta i två fall samt annan brottslighet till fängelse i fem år. Företrädaren för underleverantörerna till återvinningsföretaget dömdes för grovt givande av muta i tre fall samt annan brottslighet till fängelse i sex år. Denne meddelades även näringsförbud i tio år. Företrädaren för det bolag som bistått företrädaren för underleverantörerna och främjat dennes brottslighet dömdes för medhjälp till grovt givande av muta i ett fall och annan brottslighet till fängelse i tre år. Denne meddelades även näringsförbud i fem år. Företrädaren för slutkundsbolaget dömdes för grovt givande av muta och annan brottslighet till fängelse i ett år och sex månader. Denne meddelades även näringsförbud i tre år. Den anställda vid samma bolag dömdes för grovt givande av muta, samt annan brottslighet, till fängelse i två år och sex månader. Slutkundsbolaget ålades även att betala en företagsbot på 1,5 miljon kronor.

SKOLA OCH UTBILDNING

TINGSRÄTT

PRIVAT – OFFENTLIG

GIVANDE AV MUTA

DAGSBÖTER

ÖVERKLAGAD

GYMNASIEFALLET

En elev hade erbjöd mutor i form av pengar till tre lärare på ett fordons- och transportprogram på en gymnasieskola i syfte att få sitt yrkeskompetensbevis.

Varbergs tingsrätt, dom 2023-01-25, mål nr B 2095-22

En elev på ett fordons- och transportprogram på en gymnasieskola hade vid flera tillfällen erbjudit tre lärare på skolan mutor i form av pengar i syfte att få sitt yrkeskompetensbevis respektive bli godkänd på prov.

Samtliga vittnen berättade att eleven under den period som åklagaren gjort gällande vid olika tillfällen hade erbjudit dem pengar, att erbjudandena avsett specifika belopp och att det inte hade handlat om några missförstånd. Tingsrätten fann att vad den åtalade eleven uppgett i polisförhör inte förtog värdet av åklagarens bevisning. Tingsrätten ansåg att åtalet var styrkt och att eleven skulle dömas för givande av muta. Påföljden bestämdes till 100 dagsböter om 60 kronor. I försvårande riktning beaktade tingsrätten särskilt att eleven vid upprepade tillfällen hade erbjudit otillbörliga förmåner till anställda på skolan. I förmildrande riktning beaktades att skadeverkningarna av elevens agerande inte kunde bedömas som annat än begränsade.

FRIANDE DOM

LAGA KRAFT

FÖRETRÄDARFALLET

Företrädare påstods givit muta till kommunal handläggare

Attunda tingsrätt, dom 2023-11-14 i mål B 10023-22

En företrädare för ett bolag påstods ha erbjudit en kommunal handläggare 25 000 kronor för snabbare ärendehandläggning. Företrädaren förnekade brott.

Tingsrätten konstaterade inledningsvis att det bolag som företräddes tidigare hade ansökt om att få ta över en skola i kommunen. Företrädaren och ansvarig handläggare för bolagets ansökningsärende hade därefter ett telefonsamtal. I sammanhanget framhöll tingsrätten att kommuner får ta ut en avgift för handläggning av denna typ av ansökningar, men att aktuell kommun vid tiden för händelsen inte tog ut någon sådan avgift. I de fall då en avgift togs ut, kunde den då vara mellan 15 000 och 30 000 kronor.

Tingsrätten fann att det inte fanns någon anledning för handläggaren att lämna oriktiga uppgifter om att företrädaren erbjudit betalning för snabbare handläggning. Samma bedömning gjordes avseende övriga vittnen. Vidare fann tingsrätten att vad handläggaren och vittnena berättat stämde överens med varandra och var väl förenligt med den skriftliga bevisningen i form av en tjänsteanteckning från samtalet. Tingsrätten fann därför att det var ställt utom rimligt tvivel att företrädaren frågat om denne kunde betala 25 000 kronor för en snabbare handläggning.

Tingsrätten undersökte därefter om det fanns någon annan förklaring till företrädarens fråga. Tingsrätten konstaterade att det enligt tjänsteanteckningen framgick att företrädaren under samtalet också uttryckt att det fanns en möjlighet att betala för förturshantering i vissa kommuner. Enligt tingsrätten gav uttalandet intryck av att företrädaren syftade på en betalning till kommunen och inte till handläggaren. Tingsrätten pekade också på att handläggaren antecknat företrädarens uttalanden om att man i vissa kommuner betalar för att få gå före i kön som frågor, men att handläggaren efter det inte ställt några klargörande frågor till företrädaren utan avslutat telefonsamtalet.

Vid en sammantagen bedömning fann tingsrätten att det fanns omständigheter som talade för att företrädaren erbjöd handläggaren en betalning för snabbare handläggning, men att det inte var ställt utom rimligt tvivel. Tingsrätten frikände därför företrädaren.

FRÅGOR OCH BESTÄLLNING AV MATERIAL

För mer information om IMM:s skrifter och material,
besök www.institutetmotmutor.se.

Om du vill veta mer om IMM:s arbete eller är intresserad av
att bli stödjande medlem kan du vända dig till vårt kansli.

INSTITUTET MOT MUTOR

IMM:s kansli finns i Näringslivets Hus.
Kontaktperson: Parul Sharma, tf generalsekreterare
Adress: Box 27287, 102 53 Stockholm
Tel: 010 - 256 99 80
E-post: info@institutetmotmutor.se
Webb: www.institutetmotmutor.se